

కమల విడొకులు

జి. సరస్వతి

అన్ని వ్యవహారాలను చూసుకుంటూ ఏళ్ళల్ని జాగ్రత్తగా చదివిస్తూ ఉండేది.

యన్వయంతో బాటు సోయగాలను పంత రించుకున్న శారద పై ప్రేమ పెంచు కున్నాడు రామం. ఆమె మాపే ఆస్పాయత, స్నేహభావం, తనను చూడగానే వెలిగే మెకళ్ళు ఆతనెన్నో ఆకలి హర్షాల్లు విరించుకోవటానికి దోహదం చేశాయి. భవిష్యత్తును గురించి తియ్యని కలలు కంటూనే దీక్షతో, పట్టుదలతో చదివి బి. ఏ. ఎమ్మె. క్లాసులో స్వయంగా రామం. బ్యాంకు పెన్షన్లో, ఇంటర్వ్యూలో వెళ్ళి కర్నూలుగా సోపానంగానే విజయవాడ వెళ్ళిపోయాడు. మోహన్ 'అ' కాలేజీలో చేరేడు. శారద ఇంటరు సీనియరులోకి వచ్చింది.

* * *

రామం సంకాలికి నెలపు పెట్టె తల్లి దండ్రుల దగ్గరికి విజయవారం వచ్చేసరికి అప్పటికి తన ఉద్యోగంలో చేరి రెండేళ్ళు రాటింది. మోహన్ అ స్వయంగా ప్రాక్టీసు పెట్టాడు. శారద బి. యస్సీ ఫైనల్ లియరుకి వచ్చింది.

అరేజి కార్యక్రమం రామం మోహన్ ఇంటికి వెళ్ళేసరికి శాంతమ్మ హాల్లో కూర్చోని స్నేహతురాలిలో మాట్లాడు తూంది.

'రాం! ఏవ్వడొచ్చావ? బాగున్నావా?' అంటూ ఆస్పాయంగా వలకరించింది.

'మోహన్ గదిలో కూర్చోవోయ్! పాపు గంటలో వచ్చాడు,' అంది. రామం గదిలోకి వెళ్ళి కూర్చోని సరిక తిరగనోసాగేడు. శాంతమ్మ, ఆమె స్నేహతురాలి సంభాషణలో తన పేరు వింటడే సరికి ఆసక్తిగా వినసాగేడు.

'వది నెగారూ! మీ శారదను ఇతని కిస్తారా? ఈడూడొడూ బాగుంటుంది.' అంది.

'నూ ఆ మూయిని ఇంజనీరుకో, డాక్టరుకో ఇవ్వాలనుకుంటున్నావన్నా! ఇతను బి. ఏ. ప్లాసయి బ్యాంకు లో గుమాస్తాగా చేస్తున్నాడు' అంది శాంతమ్మ.

'అస్తి సాస్తులైనా లేవా వది నెగారూ!'

'అస్తి సాస్తులెం లేవుగాని ధ్యతలు మాత్రం దోలేడున్నాయి. తండ్రి నెంకడెరి

గోదావరి విక్టోరియా బీచ్ లో చీల్చి కుంటూ విశాఖ వచ్చుం వైపు వరుగులు పిడుతూంది. కిక్కిరిసి ఉన్న జనరల్ కంసార్స్ మెంటులో ఒక మూలగా నూట్ నేను పట్టుకోని నిలబడిన రామం శారద కంకా, మానసికంగా నరకం అనుభవిస్తున్నాడు. కమల తనను విడిచి పెడుతూం దన్ను విషయం అతన్ని చిత్రాంశలకు గురి చేస్తూంది. ఈ వివరాలు తన కారణం అన్న సంగతి వదే వదే గుర్తుకొస్తూ అతన్ని క్రుంగడిస్తూంది. ఇన్నా త్వా వివేచో భ్రమలకు లోనై దిగులు తో, దేదనన కమలను పూర్తిగా నిరక్ష్యం చేశాడు. ఈ సాయంకంతో తన భ్రమలు

తొలగిపోయాయి. మనస్సులో కమల చోటు చేసుకోవటం ప్రారంభించింది. కాని నమ గాం మించిపోయింది! 'భగవాన్! నా కమలను నాకు దక్కించు' అని వనే వదే వెడుకోసాగేన రామం.

* * *

మోహన్ రామం ఇ్నామేటు. అరవ తరగతి నించి బి. ఏ. వరకు ఇద్దరూ కలిసి చదివారు. వారికి ప్రాణస్నేహం ఏర్పడింది. మోహన్ వెల్లెలు శారద రామంతో వాల వనువుగా ఉండేది. శాంతమ్మకు బుద్ధి మంతుడైన రామాన్ని చూస్తే అభిమానం. ఆమెకు భర్త పోయాడు. పెద్ద ఇల్లు, బోలెడు ఆస్తి ఉన్నాయి. తెలివితలులతో

గ్రామ టీవరు: ఇతనే పెద్దకొడుకు, అక్కకు పెళ్ళి అంది. అంకా తమళ్ళని దదివించాలి. వెలెలికి పెళ్ళి నయాతి. అలాంటి కుటుంబంలో నాసేల్లి వీల సఖ వడతుంది? అంటే బాదర బందిలులేని పెద్ద సంబంధంకోసం చూస్తున్నాను' అంది శాంతమ్మ. ఆమె తగ్గు వర్ణంలో మాట్లాడిపో వరిమాలా రామం వెలి దూరింది. తమ శారదనట్లు ఆశలు పెంచుకో కూడ దనే శాంతమ్మ అభాగి మాట్లాడిందేమో అనిపించింది. అతని మనస్సు చిన్నబోయింది. లోబుల్లు పులు పెక్కిరావటానికి చేసూత నివ్వేవాడు బాధ్యను ముఖ పెట్టలేదా? లోబుల్లు పులు బాధ్యతవ్యటికే ఉండి పొవుకదా! గుంట్టిగా ఉద్యోగంలో చేరినవాడు తనకి పా మ ర్థ్యా అతో ప్రమాదపు సంపాదించుకోలేదా? వరడికి బాదర బందిలుండరాదనే శాంతమ్మ స్వార్థపుటాలోవనకి రామానికి అవస్థాం కలిగింది. అయినా తనకు కావలసినది శారద! సూటిగా తను, ఆమె బైటవడక పోయా తను మనస్సుతో అనిరాగం ఉంది. శారద తననే చేసుకోవటానివి వట్టు బడితే శాంతమ్మ కాదనలేదు! ఒక్కగా న్నోక్క కూతురు మనస్సు నొప్పించలేదు! రామానికింక అక్కడ ఊర్వోబుద్ధి కాలేదు. వాల్మోకి వచ్చాడు. 'వెను ముల్లి వస్తా వెంటి' అని శాంతమ్మతో చెప్పిన బైటికే వడివాడు.

బజార్ వేగా వడుస్తూన్న రామం, "రామం, విచ్చడొచ్చావు?" అన్న వలక రిం తో ఉలిక్కినట్టాడు. విదురుగా శారద వచ్చుతూ నిలబడింది.

'శారదా! ఒక్కసారి పొరక్కకి వస్తావా? ముఖ్య విషయం మాట్లాడాలి' అన్నాడు రామం.

'ఏమిటబ్బా అంత ముఖ్య విషయం?' వి అభ్యర్థన తూనే శారద అతని వెంట డివింది. మూలగా ఉన్న సేమింటు వెంపి రన కూర్చున్నాడు.

'శారదా! విచ్చ మనస్ఫూర్తిగా సేమిం డ్టన్నాను. వెలి చేసుకుందామనుకుంటున్నాను' అన్నాడు రామం. శారద గుండె పుల్లమంది. వెలెకూర్చులు మాన్మా గాయుంది. చిచ్చువ్వటి వించి తెలిసిన సమం, అంద డు, గుణవంతుడు అయిన

రామం తనను అరాధిస్తున్నాడు. తనకింకేం కావాలి! అతనితో తన వైవాహిక జీవితం ముఖనంతోషాలలో వర్దిల్లుతుంది!

'ఏ ఖష్టం చెప్ప శారదా!' అంటూ రామం అత్రుతగా అడిగడ ఆమె ముఖం లోకి చూడటానికి వయత్నిస్తూ, సిగ్గుతో వాలిపోయిన కళ్ళను విల్లి 'నా కిష్టమే రామం' అంది శారద. రామం అనందంతో తల మునకలై అంతలోనే చిన్నబోతూ, 'మీ ఆమ్మగారికి మన వెలి ఖష్టంలేదు శారదా! వ్యతంత్రించి పెళ్ళి చేసుకోవటానికి సాహసించగలరా?' అని అడిగాడు.

'నా ఆమ్మ నా కోరికను కాదనదు రామం! మొగట ఒద్దన్నా నేను పట్టు వడితే తప్పకుండా ఒప్పకుంటుంది.' అని శారద వమ్మకంగా చెప్పగానే రామం తేలిక వడ్డాడు.

'మీ ఆమ్మగారు ఒప్పకోగానే నాకు ఉత్తరం రాను శారదా! నేను మా వాళ్ళకు తెలియబరసాను' అని తన అడను ఒక కాగితం మీద వ్రాసి ఆమె చేతికిచ్చాడు. తరువాత రామం బజార్లోకి, శారద ఖంటకి వడివారు.

శారద దగ్గిర్చుంచి రావలసిన తియ్యని కబురుకోసం ఊణమొక యుగంగా విదురు చూసిన రామానికి ఆమె వెళ్ళి శుభలేఖ చూసేవరికి మతి పోయినట్టు అంది. ఆ రోజులూ పచ్చివాడిలాగా తిరి గా డు. మనస్సుకు వచ్చని చెల్లిని చేసుకుంటున్న శారద వింత బాధనడుతుందో అని దుఃఖిం

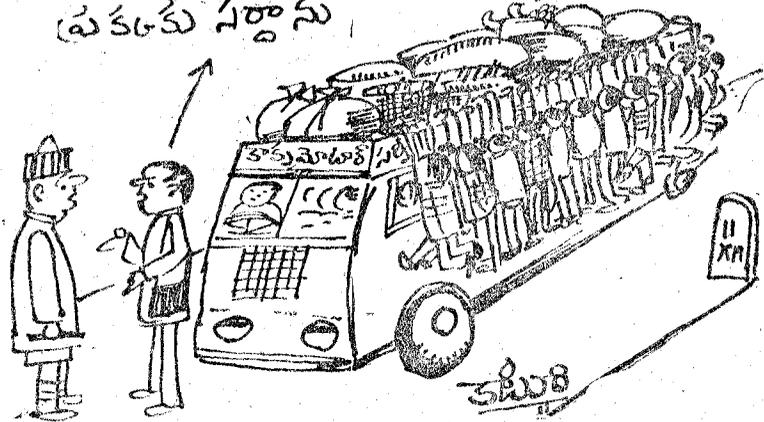
చాడు. గొప్పింటి సంబంధం చేయాలనే ఆశతో గడంగా సేమించుకున్న తమను విడదీసిన శాంతమ్మను కనీపిరా తిట్లు కున్నాడు. చాల రోజులవరకు అతను నా మూలు మనిషి కాలేకపోయాడు. విజయ పెగరం వెళ్ళడం మానేశాడు.

రామం పరిషత్లో, ఇంజనీర్స్లో వెళ్ళి ప్రాబేషనరీ అప్పీరుగా వెళ్ళే యాడు. తమ్ముళ్ళు ప్రకాశం, చంద్రం డాక్టర్లుగా ఉద్యోగాల్లో స్థిరపడ్డారు. అన్నదమ్ములు ముగ్గురూ తలి దండ్రులకు అండగ నిలబడి వెలెలు కళ్యాణం పెళ్ళి మనంగా జరిపించారు.

రామానికెన్నో సంబంధాలు రాసినగొయి శారద నుంచి మనస్సు మళ్ళించలేని రామం తనకు వెళ్ళి చేసుకోవే ఉద్యోగం లేదని తండ్రి నారాయణమూర్తికి వ్రాసేవాడు. ఉద్యోగాల్లో స్థిరపడిన ప్రాణానికి, చంద్రానికి వెళ్ళిళ్ళు చేసుకోవాలని ఉండేది. కాని తల్లి దండ్రులతో బాటు తను ఉన్నతికి శ్రమించిన అన్న పెళ్ళి చేసుకోవే తాము చేసుకోవడం భాష్యం కాదని నిర్ణయించు కున్నారు. ఆ సంగతి వారికి తెలియ జేశారు.

సంసారన వరులు, బుద్ధి కుంతులు అయిన ముగ్గురు కొడుకుల్లా సంతానతో బ్రహ్మ చారులగా ఉండిపోతారేమోనని భయం వట్టుకుంది సావిత్రమ్మకు. పెద్ద కూతురు విజయ దగ్గరకు వెళ్ళి రామాన్న లాగై వా వెళ్ళికి ఒప్పించమని చెప్పింది.

ఇది మన మామూలు లోడేనండి! కస్త లగ్జరి తగలడం వలన పైవాళ్ళను ప్రక్కకు పర్టాను

ఆంధ్రపత్రిక

దినపత్రిక చదవండి

- సాహిత్య సేవకు
  - సాహిత్య స్థాయికి
  - తాజా వార్తలకు
  - కొత్త శీర్షికలకు
- చదవండి!

డా॥ పి.వి.కె. రామ్ B. A.,

విద్యవిద్యన, విద్యావారు, సెక్యూనిటీస్,

వివాహము వాంఛించేయ
వనవరం లేదు. వాస్తవ
వ్రాయాగం, వరముల బల
హీనత, శిష్టు స్థితివములకు
అయిదేద చికిత్స
సోమ ద్వారా చికిత్స కలదు
రావూస్ డివిజ్, టి. టి. రోడ్, తెనాలి.

ఫోన్ : 700 - 1010

దేహాపుష్టికి
అరోగ్యానికి
తుండిత-డిగోహాలూరు/లచారి
బీవామ్మలం
1898 నుండి ప్రసిద్ధి గాంచినది

ఆయుర్వేదాశ్రమం
(ఫైవట్) లిమిటెడ్
మదరాసు.

నయమవుతుంది

హాదండి హ్యూలెట్స్ మిక్సచర్

కమల విధాకులు

విశాఖపట్టణంలో ఉంటున్న విజయ ఆర్ట్స్ కలెజ్ లో చదివే ప్రాసెస్ ఉత్తరం మానుకొని రామం నాలుగు రోజులు వెళ్ళి వెళ్ళి విజయవాడ నుంచి వచ్చాడు.

భోజనాలు, వసులు పూర్తియై క విజయ తీరిగ్గా తమ్ముడి దగ్గరకి వచ్చి కూర్చుంది.

'రామం! నువ్వు వీలైనంత తొందరగా వెళ్లి చెమకోవాలి. నీవల్ల ప్రకాశం, చందం కూడ వెళ్ళిళ్ళు చేసుకోకుండా ఉండిపోయారు' అంది. రామం బాధగా ఆక్కగారి వైపు చూశాడు.

'నాకోసం వాళ్ళను వెళ్ళిళ్ళు మానుకో మనే మూర్ఖుడిని కావక్కా! నాకు చేసుకోవాలని లేదు. వాళ్ళిద్దరికీ వచ్చినవీళ్ళిల్లి చూపి చేసేయండి' అన్నాడు.

'ఇంటికి వెళ్లకొడకుని, నువ్వు ఒంటరి బ్రతుకు ఈడుస్తూ ఉంటే మేమంతా సంతోషంగా ఉండగలమా రామం? మన బ్రతుకు మన ఒక్కరి కోసమే కాదు. అయిన వాళ్ళను సంతోషింపిల్లడం కోసం తాళి వడక తప్పదు. నా మాట విను రామం. అమ్మను, వామ్మ రివి వాస్తవం' అంది విజయ వచ్చిచెప్పిన్నట్లు. రామం మాట్లాడలేదు. అతని మోనాన్ని అంగీకారంగా తీసుకొని విజయ అడ్వోకేటు వెంకట్రామయ్యగారి అమ్మాయి విచారించింది. చామన చామలో, కళ గల నుఖంతో, భారెడు జడతో ఆకర్షణీయంగా ఉన్న కమలను రామం సరిగ్గా చూడనేలేదు. 'శారద కావచ్చుడు దినరైతేయేం?' అనుకున్నాడు. అందగా ఉన్న రామాన్నిచూసి కమల కలలో తేలిపోయింది. రామం పెళ్ళాడ్డమే చాలవచ్చు సావిత్రమ్మ, వారాయణమూర్తి కల్పల్లి, లాంఛనాల విషయంలో ఏ విధమైన షరతులూ పెట్టలేదు. వాళ్ళడగ లేదని లోటు చెయ్యకుండా మనంగా వెళ్ళి చేశారు వెంకట్రామయ్యగారు.

పెళ్ళయిన వెంటనే సంవత్సరాది పండుగ రావటంతో వాలుగైదు రోజులు అత్తారింట గడవక తప్పలేదు రామానికి. భార్యను వెంట పెట్టుకొని వీధిమాటు, ఏకారుకుగని, ఊళ్ళోవున్న ఆక్కగరింటికి కాని వెళక పోవటం గనునించి వెంక

ట్రామయ్యగారు, భార్య రుక్మిణమ్మ ఆశ్చర్యపడ్డారు. అల్లాడి వెళ్ళిరి వారికేమి అంతుపట్టలేదు. మొహమాటం ముడు కాబోలు అని పర్తి పుచ్చుకున్నారు.

కమల వంటపనిలో, ఇంటిని తీర్చిదిద్దడంలో నేర్పరి. ఇంటిని వీలుగా ఉంచడం, రామం బట్టలు వచ్చిటికవ్వడం సబ్బుతో ఉతికి ఇస్తే చేసి పెట్టడం, అతని వస్తువులన్నీ వెతుక్కోవలసిన అవసరం రాకుండా పరిశుభం చేసేది. అతను వారు విప్పి అడగకండానే అతని అవసరాలు గ్రహించి వెళకన్నీ అనుర్యేది. కాని కమల రామం మనస్సుకు దగ్గరగా రాలేకపోయింది. అతని మనస్సువ్వడూ శారద చుట్టూ తిరుగుతూ ఉండేది. ఆమెను పొందలేక పోయిన తన దురదృష్టానికి చింతిస్తూ కమలకు దూరంగా ఉండిపోయాడు. భర్త విరాదరణ కమలకు రంపపు కోతగా ఉండేది. కాని తల్లిదండ్రులు ఆందోళన వడతారనే భయంతో తన వ్యధను వివాడూ వారికి తెలియజేయలేదు. పుట్టింటికి అరుదుగా వస్తూ ఉండేది, అందరితో పరచాగా గడిపేది.

కమల విజయవగరం వెళ్ళి నోములు నోచుకుంది. సావిత్రమ్మ కోడల్ని తీసుకొని వెళ్ళి దిగబెట్టింది. కొత్త పంసారానికి కావలసినవన్నీ అమర్చి, కమలకు జాగ్రత్తలు చెప్పి వారం రోజులుండి వెళ్ళిపోయింది.

రామం పెళ్ళయి మూడేళ్ళు గడిచి పోయాయి. ప్రకాశానికి, చంద్రానికి కూడ పెళ్ళిళ్ళయాయి. వాస్త్రాదారులో ఉంటున్న ప్రకాశానికి కూతురు పుట్టించని తెలిసి నూడటానికి వెళ్ళిన సావిత్రమ్మ తిరిగి విజయవగరం వెళ్ళా విజయవాడలో దిగింది. సావిత్రమ్మను చూసి రామం, కమల నింతో సంతోషపడిపోయారు. కమల అత్తగారి కన్నీరుచుగి వండి పెట్టింది. దుర్లగుడికి తీసుకొని వెళ్ళింది. రామం కల్లికి జరివీర, తండ్రి కోసం జరిసంచెల తావు కొన్నాడు.

పెళ్ళయి మూడేళ్ళు దాటినా రామం

సెక్సు హాస్పిటల్

మనస్సువారికి
ఆస్తి నానకత్వ
సామ్యం అనుభవించ
కలిగారు వెంటనే
సంప్రదించండి!

డా. A పూర్ణచంద్రావు
(సెక్సు హాస్పిటల్) 11, BANGALORE ROAD, A.P.
సంప్రదించండి మనస్సువారికి సామ్యం అనుభవించండి!

మొఖవ్యాధులకు ప్రత్యేక చికిత్స

VTS/P/84

ప్రతి బుధవారం

ఆంధ్రపత్రిక దినపత్రికలో

“వి ప ణి వి ధి”

నకటనలకాలమ్లో మి హ్యాపార
నకటనల వ్యంధి. కాలమ్
షెం మీ. రు. 4 మాత్రమే.

వివరాలకు :

ఆడ్యర్లయిజుమెంటు మానేజరు,
ఆంధ్రపత్రిక, విజయవాడ-3.

మూలశంకకు

త్వరగా

సమ్మకమైన

హెడన్ సా

విరేపసముతో

చికిత్సను పొందండి

- శస్త్రచికిత్స

ఆవసరములేదు!

క మ ల వి డా కు లు

ధార్యకు దూరంగా ఉంటున్నాడని, కమల తన ఆనందనను వివరిస్తే చెప్పకో లేక మనస్సులోనే ఇ ము డ్యు కో వి కుమిలిపోతూండవి గ్రహించిన సావిత్రమ్మ చాల బాధ పడింది.

ఆ రోజు ఉదయం తొమ్మిదీళ్ళరయింది. రానుం భోజనంచేసి, బట్టలు మార్చుకొని, క్రావు దుప్పుకుంటున్నాడు. కమల చెరబట్టలు ఉతుక్కుంటూంది.

‘రానుం!’ అని ఏలమ్మ సావిత్రమ్మ గదిలో వెళ్ళింది.

‘ఏమమ్మా!’ అంటూ తల్లి దైవు తిరిగింది రానుం.

‘కమలను ముప్పు నిరాదరణ చేసుడం బాగాలేదు రానుం! ఏవో ఆశలతో మన ఇంట అడుగు పెట్టిన ఆడపిల్లను దుఃఖ పెప్పడం తగదు’ అంది సావిత్రమ్మ నవ్వు చెప్పే ధోరణిలో రానుం తల్లి మాటలు విని నిర్లక్ష్యంగా తల విదిరించాడు.

‘నేనేం తోలు చేసాను?’ అన్నాడు విరగినట్టు.

‘ఏం తోలు చేస్తున్నావో నీ మనస్సు తెలియదా రానుం?’ ఏడురు ప్రశ్న వేసింది.

‘పెళ్ళాద్దు, పెళ్ళాద్దు అని గంపెడితే వినకుండా చేశారు కదా! అనుభవించ వలసిందే’ అన్నాడు రానుం జోతు తోడు కుక్కుంటూ.

‘అందుకని నీ మంచివెళ్ళలో’ కన్ను సుఖాల్లో తోడు నీడగా ఉంటున్న ధార్యను ఉసురు పెడతావా రానుం?’ అంది సావిత్రమ్మ బాధగా.

‘అమ్మా! నన్ను విసిగించకు. తావాలంటే కమలను నీతో తీసుకొని వెళ్ళు. నాకు మన శ్మాంతిగా ఉంటుంది’ అనేసి వెళ్ళడానికి ఉద్యక్తుడయ్యాడు.

‘అప్పుకుండా తీసుకొని వెళ్ళానురా! పుట్టింటికి కూడ వెళ్ళడం అర్థించి నీ ఆనందాలన్నీ నూమ్మ ఉంటే నీకా పిల్ల విలువ తెలియటం లేదు. నాలుగు రోజులు దూరంగా ఉంటే మువ్వే వరుగెత్తుకొని వస్తావు అంది సావిత్రమ్మ.’

ఆరాత్ర గోదావరి దిక్కు వెనక కమలను కూడ ప్రయాణం చేయించి విశాఖపట్నం తీసుకొనివెళ్ళి పుట్టింట దిగబెట్టింది

సావిత్రమ్మ. రానుం కాపురం గురించి విజుగతో చెప్పి బాధ పడింది. చెండు రోజుల తరువాత విజయనగరం వెళ్ళి పోయింది.

* * *
బింత కాడనుకున్నా కమల వెళ్ళగానే ఇల్లంతా చిన్నవాయి నట్టనిపించింది రామానికి. ‘అమె గజాల గెగలలు, అమె సావాలకుండే వెండి ముక్కల పట్టుల చేసే విరుశబ్దాలు, నూజు చేసుకుంటూ నెన్న గొంతుతో చదివే శ్లోకాలూ విజయనగరం వెళ్ళి గా తోచింది. రంగు రంగుల వీరలు - రవేసుకొనే దండం బోపిగా ఉంది. చెరబట్ట మొక్కలకున్న పున్నులు సాడిపోయి రాలిపోతూ ఉండటం చూచిన రామానికి స్థానం ఉండే ఉండే కమల చాలెడూ జడ గుర్తుకు వచ్చింది. తనకు తెలియకుండానే తన మనస్సు ఇవన్నీ గమనించిందా?’ అనుకొని ఆశ్చర్యపోయాడు.

ఆరోజు సాయంత్రం అఫీసు వదిలాక గవర్నరు పేట వెంటరులో నడుస్తూన్న రానుం ‘నాలో రానుం’ అన్న పలకరిం తో ఉలిక్కిపడ్డాడు. ఏడురుగా మోహానో నవ్వుతూ నిలబడి ఉన్నాడు. అతని ప్రక్కన శారద, ఇద్దరు అందమైన పిల్లలు లరిగైన దుస్తుల్లో మెరిసి పోతున్నారు. శారద పెట్టుకున్న వగలు అమె చాల గొప్పింటి కొడలని చెప్పక చెబుతున్నాయి.

‘నూ పిచ్చిగారి అమ్మాయి పెళి కవి వచ్చాం రానుం! నూ బావ అర్జంటు సనులుండటంవల్ల వెళియిన వెంటనే హైద్రాబాద్ వెళ్ళిపోయాడు. నేను రేపు శారదని, పిల్లల్ని తీసుకొని విజయనగరం వెళ్ళున్నాను.’ అన్నాడు మోహానో. శారద ఇప్పటికీ తననే గాడంగా ప్రేమిస్తూం ఉంటుందని, మనస్సుకు వచ్చని వెళ్ళి చేసుకోవలసి వచ్చినందుకు క్రుంగిపోతూ ఉంటుందని ఉపాసించిన రానుం అమె కళ్ళలోని తృప్తిని, గర్వాన్ని చూసి విస్తా పోయాడు.

‘రానుం జ్ఞానకమలన్నాడా శారదా?’ అని మోహానో వెళ్ళెళ్ళి అడిగాడు.

‘లేకే?’ అంటూనే శారద పిల్లల్ని తీసుకొని ఏడురుగా ఉన్న సోఫాలోకి

వడింది. తనతో ఒక్క మాటైనా మాట్లాడని ఆమె విరక్త్యవైఖరికి రామం మనస్సు చిచ్చితోయింది. కొంచెం పేపు రామం, మోహన్ మాట్లాడుకున్నారు.

'వచ్చానోయే రామం! విజయనగరం వచ్చినప్పుడు మా యింటికి రా' అనేసి మోహన్ కూడా పాపులోకి వడిచాడు. రామం బరువుగా అక్కడినించి కదిలాడు.

'రామం, రామం' అంటూ అత్తీమంజు అప్యాయంగా మాట్లాడే శారద, 'మన పెళ్ళికి అమ్మని ఒప్పిస్తాను' అని తియ్యని వాగ్దానం చేసిన శారద, తనెదురుపడినా పలకరించడానికి కూడా ఇష్టం లేని స్థితికి వచ్చింది. అయినా తన పిచ్చిగాని, శారద మాట్లాడినా తనకుగాని, ఆమెకుగాని ఒరిగే దేయింది— ఇద్దరి దారులూ వేరైనప్పుడు? దిగులు, బంటరితనం విండిన మనస్సుతో రామం తిరిగి తిరిగి రాత్రి తొమ్మిది గంటలవుతూ ఉండగా ఇల్లు చేరాడు. వీధి నరండాలో ఉన్న కుర్చీలో కూర్చొని ప్రతిక తిరగవేసు వ్వు అక్క విజయను చూడగానే ప్రాణం లేచి వచ్చినట్లయింది.

'ఎప్పుడొచ్చావక్కా?' అంటూ గబగబా తాళం తిసి అమ్మి గదుల్లో లైట్లు వెశాడు.

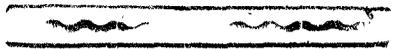
'ఈస్సుకోస్తులో వచ్చానురా! మమ్మే లోకా ఇంటిదగ్గరుండనని మా ప్రాణం కుము ఇంటికి వెళ్ళాను. సాకంతుం ఇక్కడికి వచ్చారు. నువ్వి ప్పిటికి వచ్చావు' అంది విసుగ్గా. ప్రెక్కింటి వాళ్ళని గిన్నె అడిగి పోయింతుకున్న పాలతో కాఫీ పెట్టింది. కాఫీ త్రాగాక రామం కొంత సేద దీరాడు. విజయ గుంజు వంట చేసింది. ఇద్దరూ స్నానాలు చేసి బోజాలు జేశారు. రామం గదిలోకి వచ్చి అక్కకు పక్క నిర్మాణం చేసి తనొక మంచం మీద నడం చాలాడు. విజయ వంటిల్లు సర్ది, పక్కపాడి నముల్తు వచ్చి తీరిగ్గా మంచం మీద కూర్చుంది.

'నాలుగురోజుల క్రిందట కమల వాళ్ళ కళిన్తో బజారులో కనబడిందిరా' అంది విజయ. ప్రతిక తిరగవేస్తున్న రామం మాట్లాడలేదు.

'వాళ్ళ మేనత్త కొడుకని సరివయం చేసింది. వింత అందంగా ఉన్నాడో! ఆమెరికలో డాక్టరుగా ఉన్నాడుట...' రామం ఉలిక్కిపడి నిటారుగా అయాడు.

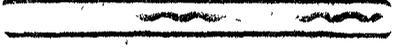
దేలికోని ప్రతిక జారిపోయి క్రిందపడింది. విజయ ఆనెం వెళ్ళునట్లు చెప్పకుపోతూంది.

'మొదట కమలను అతనితో ఇవ్వాలను కున్నాను. కాని ఆమెరికా వెళ్ళినవాడు ఎచ్చటికి వచ్చాడో. వచ్చినా నేనుకుంటాడో లేదోనని ఊరుకున్నానుట. అతనికి మాత్రం కమలంపే చాల ప్రేమట. 'కమల కాపురం సవ్యంగా లేదు కదా! విడాకులు తీసుకుంటే నేను కమలను సెలి చేసుకొని ఆమెరికా

భూమధ్య రేఖంత పొడవైన గొట్టం!

సెనియర్ యూనియన్ 1976 నుండి 45వేల కిలో మీటర్ల నూనె, సహజ వాయువు రూణా గొట్టపు మార్కాలను నిర్మించింది. వీని మొత్తం పొడవును భూమధ్య రేఖ పొడవుతో సోల్పవచ్చు. ఈ గొట్టపు మార్కాలు సైబీరియా, మధ్య పీయూలోని నూనె, సహజ వాయువు నిధులను సోవియట్ యూరోపియన్ ప్రాంతం మధ్య భాగంలో కలుపుతూ వున్నాయి. యూరప్ ఖండం మొత్తంలో అత్యంత పెద్దదైన 'సోయూజ్ గొట్టపు మార్కం' దక్షిణ ఉరల్స్ నుండి పశ్చిమ సరిహద్దు వరకూ వెళుతుంది. సోవియట్ యూనియన్, తదితర తూర్పు యూరప్ సోషలిస్ట్ దేశాలు యూ గొట్టపు మార్కాన్ని నిర్మించాయి. దీనివల బల్గేరియా, హంగరీ, జర్మన్ ప్రజాతంత్ర రిపబ్లిక్, పోలాండ్, చెకోస్లోవాకియా, రుమేనియా లకు సోవియట్ సహజ వాయువు సరఫరాలు వింతో విక్రమం పెరిగాయి.

తీసుకొని వెలి పోతాను' అంటున్నాడుట. వాళ్ళింకకులచ్చి నాలో చెప్పి విడాకులకు నీ ఆమోదం తీసుకొని రమ్మని వస్తు వంపారు.'

'అక్కా! మీ కందరికీ మతులు నాయాయా? పెళ్ళయిన పిల్లకు మళ్ళి పెళ్ళా?' అని అరిచాడు.

'పెళ్ళయిందన్న పేరే కాని ఆ పిల్ల ఒక్కనాడైనా సంతోషంగా గడిసిందా? నిన్ను పెళ్ళాడిన నేరానికి నీకు సేవచేస్తూ

కూడేళ్ళు గడిసింది. కాని అచ్చట ముచ్చటా ఏమైనా తీర్మానా? ఏ సాను విరగని కమల నీ నిరాదరణతో ఎందుకు కుంగిపోవాలి? అందుకే నీతో మాట్లాడ వీలైనంత త్వరలో విడాకులు నిర్మాణ చేస్తానని చెప్పేను.' అక్క ధోరణికి బిత్తరం సోయాడు.

'పెళ్ళంటే మారేక పంట అంటూ ఉన్నవాలు దంపతులవే! అలాంటి సున్న విడాకులకు వత్తాను పలుకుతున్నా?' అన్నాడు కోపంగా.

'పెళ్ళంటే, విజయం మారేక పంటే రామం. కాని ఆ పంటకు ప్రేమానురాగా అనే నిరువు, నీరు ఉంటే కూ ఆది వచ్చగా ఉంటుంది. ఆవి కరువై విడిపోతున్న పంటను నిర్మూలించక చేసేదేమింది? అయినా కమలంపే నీకెలాగూ ఇష్టంలేదు కదా! విడిపోవడమే మంచిది. నీ ఇష్టం వచ్చిన రీతిలో సువ్యంధవచ్చు' అంది విజయ. రామం దిగ్గున లేచాడు. అందిన బట్టలూ, డబ్బా మూట్ కేసులో కూడేడు. 'ఆ విడాకుల వ్యవహార మేమిటో తెల్లకొని వస్తాను' అని జోళ్ళు వేసుకొని గబగబా జైటికి నడుమాంటే విజయ తెల్లబోయి చూస్తూ వెలబడిపోయింది.

* * *
ఉదయం తొమ్మిదవుతూ ఉండగా రేగజాబ్బు, విర్రనికళ్ళూ, సలిగిన బట్టలతో నూలులేయి మమ్మకొని రిక్నా దిగిన రామాన్ని చూసి వెంకట్రామయ్యగారు కంగరుగా లోపలికి అవ్వించారు. రుక్మిణమ్మను కేకవేశారు. అవిడ లోపలి నించి వచ్చి అప్యాయంగా పలకరించి, వెళ్ళి కొడుకు వారు చేత కాఫీ పంపింది.

కమల మాత్రం కనబడలేదు. 'బావతో విక్కడో పికార్లు చేస్తూంది కాబోలు' అనుకున్నాడు కపిగా. 'సువ్య స్పృహం బోజనం కానిచ్చి విశాంతి తీసుకోవోయే రామం! సాయంత్రం మాట్లాడి కంం అన్నారు వెంకట్రామయ్యగారు కోర్టుకు వెళ్ళడానికి సాడానిడి వస్తూ.

వచ్చెందవుతూ ఉండగా రామం బోజ వానికి కూర్చున్నాడు. ఏకట్లో ఉన్న డా ర్మాలను చూస్తూ, 'బలి సహవును మేవడ మంటే ఇదే కాబోలు' అనుకున్నాడు. రుక్మి

ఆంధ్ర సాహిత్య చరిత్ర

రచయితలకు గమనికలు

★ ఆంధ్ర సాహిత్య చరిత్రకు కథలూ యితర రచనలూ సంపాదకులైన పంపాదకులూ ఆంధ్ర సాహిత్య చరిత్ర, గాంధీ నగరం, విజయవాడ-520 003 అన్న చిరునామాకే వ్రాయాలి.

★ కవరమీద శీర్షిక పేరు పేర్కొనడం మంచిది. రచయితలు తమ పూర్తి పేరు చిరునామా రచన దివరకూడా స్పష్టంగా వ్రాయాలి. హామీ వ్రాసేటం జత చేయాలి.

★ గేయాలు తప్పి పంపబడవు. వీటి పరిశీలనకు కూడా సుమారు ఏడు నుంచి దీనిమీది వారం గడువు అవసరం.

★ కథలుగావి, యితర రచనలుగావి తప్పి పంపబడాలని కోరుకునే వారు- వారి స్వంత చిరునామా దీని తగినన్ని తపాలాబిళ్ల అంటించిన కవరు పెట్టడం అవసరం.

★ రచనల గురించి పంపిన ధౌరణం గత దీనిమీది వారం తరువాత మూలము వాటిపై నిర్ణయం కోసం తిరుగుపూడడం మంచిది. రచనల గురించి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరానికి తప్పలేదు కాని-తప్పనిసరి పరిస్థితులలో వాటిపై వ్రాయవలసినపేర్లు రచయితలు- రచన పేరు- అది పంపిన తేదీ, చివ

రంగా వ్రాయండి, వాటి గురించి పరిశీలించడం కష్టం.

★ మా కార్యాలయానికి రచనలు తెచ్చి ఇచ్చేవారు కూడా పై నిబంధనలన్నీ పాటించాలి. వారికి కూడా స్వంత చిరునామా గల తగినన్ని తపాల బిళ్ల అంటించిన కవరు జత చేయాలి అన్న నిబంధన వర్తిస్తుంది.

★ కార్టూన్లు వంటివి వారు కూడా రివారల్లోగా పంపిస్తే ఉత్తరాల దాడి చెయ్యకూడదు... ప్రతి కార్టూన్ వెనుక పూర్తి పేరు, చిరునామా వ్రాయాలి.

★ ప్రత్యేక వంద రూపాయి గా చేసిన కార్టూన్ల కవర్లపై ఆ విషయం వ్రాస్తే వాటి పరిశీలన త్వరితంగా జరుగుతుంది.

★ కార్టూన్ల విషయం తరువాత వాటి ప్రచురణ విలువ పెంచడం జరుగుతుంది.

★ రచయితలకు కార్టూన్లను తమకు ఉక్క ఉత్తరాలు, ప్రశ్నాపత్రం, డాక్టర్ సంపాద శిర్షికలో 'పెద్ద' వారికి తప్ప తతిమ్మా అందరికీ; అవి పెద్ద "ప్రతు"లను- కాంక్రెటులో వాటి సాటితోషితాలను పంపాలాము. అవీలుబనిపోతే ప్రమాదం పులుందే తప్ప సంకలనం జరుగదు. సం.

కమల విడాకులు

ఇప్పుడు కొందరి కొందరి వద్దంచింది. కానీ కూతురు గురించి ఒక్క మాట మాట్లాడలేదు. దాంతో రామం ఆనామానం బలపరచుకొని మరింత వికలమైపోయింది. సరిగభోజనం చేయకండానే తేలిపోయాడు.

సామంతం వాసుతో పికాడుకు వెళ్లి వచ్చాడు. ఏనిమిద తూ ఉండగా మానగాలితోపాటు భోజనానికి కూర్చోకొని అయిందనిపించి, తనను కేటానం గదికి వెళ్ళాడు. అతని వారి ధోరణి అతనికేమి అంటున్నట్లు లేదు. తనుగా ఏమీ మాట్లాడలేక పోయాడు.

రాత్రి పది గంటలైంది. దారి తెమ్మాలేని ఆలోచనలతో నితరుల మాటలూడతామం. మూడేళ్లుగా పరిచితమైన గజాబ గంగలలు, వెండి మువ్వల పట్టణం కరుకట్టలు వినిపించి, ఉలిక్కిపడి కళ్లు విప్పి చూశాడు. కమల కేటానంమీద మంచినీళ్ల మరవెంబు, గ్లాసు ఉంచి వెనుదిరిగి వెళ్లబోతూంది రామం ఒక్క ఉంటున లేక వెళ్లి కమలను చేతుల్లో చుట్టేశాడు.

'నా పాపాలును తమించి ఓర్పులే నన్ను నీ వాడిని చేసుకోవాలి కానీ, నాకింకా శిశు విడిస్తావా కమలా?' అన్నాడు పళ్ళాత్తా పంపించిన స్వరంతో. కమల తెల్లబోతూ భర్త మొహంలోకి చూసింది. అతని కళ్లు అనురాగ వర్షాన్ని కురిపిస్తున్నాయి.

'నువ్వు విడాకులు తీసుకోని మీ డాక్టరు భావను వెళ్ళాడి అమెరికా వెళ్ళావని విజయక్క చెప్పే వింత బాధపడిపోయానో తెలుసా? నువ్వెక్కడా దూరమైపోతానో అని వెంటనే వెరుగెత్తుకొని వచ్చాను. నన్ను విడిచిపెట్టవద్దు కమలా! నునం మన ఇంటికి వెళ్ళిందా.' రామం మాటలు మృగుమధురంగా తోలిసారిగా చెవులకు సాకుతూ ఉంటే వరసరించినానున కమల 'నాకనలు మేనత్తలే లేరు, ఇంకా కొడుకెక్కడనించి వస్తాడు?' అంది గుసగుసగా. విజయకు శతకోటి వందనా లర్పిస్తూనే భర్త గాఢ పరిష్కారంలో కరిగిపోయింది.

* * * తిరునవ్వులు చించిస్తూ గుమ్మంలో కొచ్చిన రామానికి, కమలకు పారతితో స్వాగతం పలికింది విజయ.